

Boj sebe proti sobě

Derrida v uvedeném citátu z Le Mondu říká vlastně – přesně vzato – že sám v sobě válčí resp. že je ve válce sám uvnitř sebe („Je suis en guerre entre moi-même.“). Je vůbec možné, aby nějaký subjekt byl ve sporu, v boji či dokonce ve válce sám v sobě (a tedy sám proti sobě)? V jistém poněkud zjednodušeném případě je to nejen možné, ale je to vlastně docela běžné a k bytí subjektu to de facto náleží. Subjekt je ve své nejvlastnější aktivitě zdrojem něčeho nového, tedy něčeho, co není pouhým přetrváváním toho předchozího, toho dřívějšího. A pochopitelně se může stát, že to nové je nejenom jiné, ale může to stát a působit proti tomu starému (ale není to nezbytně nutné). Dále je tu možnost, že to Derrida nemínil leč metaforicky (takže náš důraz na pojmovou přesnost by byl přehnaný a tedy nemístný): boj proti sobě by mohl být míněn jen tak, že se subjekt tímto způsobem jakoby osvobozuje od svých sklonů, tendencí a návyků. K tomu, abychom takto mohli rozhodnout, by samozřejmě bylo nutné znát i kontext Derridova výroku (a znamenalo by to zajisté i jisté znevážení onoho výroku). Nepochybně by bylo asi rozhodující přezkoumat, nakolik je přesně míněno ono „uvnitř sebe sama“, tj. do jaké hloubky to „do nitra“ zasahuje.

(Písek, 181113-2.)